

Адказнасць перад глядачом

У зваротах Акадэмічнага Малага тэатра, Маскоўскага тэатра імя Мамаўскага і Беларускага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы — многа цікавых думак аб задачах любімага года. Кожны тэатральны калектыў краіны, прычым гэтыя звароты, глыбока задумацца: а як мы рыхтуемца да слаўнай таты 40-годдзя Вялікага Кастрычніка? Што намі ўжо зроблена, што робіцца цяпер і што яшчэ трэба зрабіць? Наш абавязак — старыць аркаі спектакляў як на гісторыка-рэвалюцыйную тэму, так і аб героіх нашых дзён, аб стваральнай працы народа, аб яго бязмернай любові да сваёй сацыялістычнай Айчыны.

Як жа канкрэтна Магілёўскі абласны тэатр рыхтуецца да вялікай юбілейнай таты? Вышкі паці месцаў работы тэатра можна лічыць паспяхоўнымі. На кожным спектаклі — поўная глядзельная зала. Прамеры выходзяць у тэрмін. Ну, што ж яшчэ трэба? Аднак нас не пакідае вялікая трытва за рэпертуар. Гутарка ідзе аб сучасных п'есах.

Пакуль яшчэ не пазна, трэба зноў і зноў ставіць пытанне аб сучасным рэпертуары. Ставіць пытанне і патрабавальна, з пазіцыі задач імяна юбілейнага года. За пачатку года сезона наш тэатр паказаў сем спектакляў, сярод іх тры на сучасны тэмы — «Ураган» Смулянскай, «Суседзі на кватэры» А. Герасівай і «Калі вярце акацыя» П. Вінікіна. У гэтых п'есах ідуць пасляхвова. Іх любіць глядаць. Нельга сказаць, што п'есам вышэйшая якасць ідэяна-мастацкай якасці. У кожнай з іх ёсць сур'езны мастацкі недахоп. Добрая грэп дэючых асоб у іх проста не мае ніякіх характараў, і рэжысёрам з акцёрамі даводзіцца выдумваць і прыдумваць, дакладней сказаць, ствараць хоць яку-небудзь уаўнясе жывога чалавечага характара. А асобныя з'яўляюцца, што мова такіх «асем» бледная, невыразная. Чаму-ж ўсё-такі гэтыя спектаклі глядаць ахвотна глядзіць?

Тэма кожнай з гэтых п'ес цікавая і неабходная. А пастаноўка вострай і патрэбнай тэмы павялічвае і патрэбнасць мастацкіх уласцівасцей цікавасці глядача. І да таго часу, пакуль не будзе добрых, публіцызма п'ес на патрэбныя глядачу тэмы, тэатры будуць ставіць сярэдня на мастацкіх якасцях твораў. Будучы, бо няма іншага выхаду. Мы не можам чакаць, не можам адставаць ад патрабаванняў жыцця. А драматургія, на жаль, не дапамагае тэатрам ісці ў нагу з жыццём. І тэатр вымушаны ставіць і паказваць спектаклі не той мастацкай якасці, якая патрэбна. Глядаць жа на сваёй высокароднасці робіць выгляд, што не прымае, або пакуль прымае сур'езны мастацкі недасканаласці многіх сучасных савецкіх п'ес. Але-ж гэта вялікадушнае царпенне хутка скончыцца, і мы пачнем заслажаны дакор: «Неява-ж усё-такі ставіць мастацка недасканалыя п'есы толькі таму, што яны патрэбныя на тэму».

Вырашыць гэтыя пытанні могуць толькі пісьменнікі. Каб не ўступіць у лоўгую і, як мне здаецца, непраграбую спрэчку з таварышамі, якія трымаюць пункту гледжання, што «тэатр навінен праваць з драматургам і ствараць рэпертуар», адказаў адказаў: тэатр п'ес ісцаць не можа. Ён можа і павінен дапамагчы завяршыць свежую, арыгінальную, таленавітую п'есу, абавязанні паставіць такую п'есу. Але нельга з сур'езных навінаў, якія часта паступаюць у тэатр, ствараць і нараджаць п'есам нават пры наўнасці ў калектыве загадка літаратурнай часткі, якая ў нас няма. Калі такія выпадкі былі, дык яны ніколі не з'яўляюцца тымі фактамі, з якіх можна зрабіць права.

Юбілейны год дае асаблівае права нам, работнікам тэатра, запытацца з усёй строгасцю і патрабавальнасцю за ўсіх таленавітых пісьменнікаў Беларусі, марочу на ўвазе ў дакладнай размовы толькі драматургі: ці дастатковы вама творчыя здатны? Для Гога тэатр быў «вялікай школай», дзе падсцяца жыцця і кар'ернае ўрокі «паўлі тысячы народа», кафедр, з якой можна многа добрага сказаць свету. А мы гэту кафедру часта аддаем драматэстам, як сваім айчынным, та і з'яўляемца.

Вялікую трытову выклікае раздзел аб драматургіі ў выкладзе П. Броўкі на трэцім пленуме Саюза савецкіх пісьменнікаў Беларусі. Дакладчык не мог назваць ні адной п'есы, якая адпавядала б сённяшнім патрабаванням на сваё ідэяна-мастацкіх якасцях. Калі да ўсяго гэтага дадаць яшчэ адну важную акалічнасць, што глядаць патрабуе ў першую чаргу савецкіх сучасных добрых і розных п'ес, дык наша трытва і патрабаванні да пісьменнікаў Беларусі будуць яшчэ больш зразумелымі.

Калі тэатр думае аб гісторыка-рэвалюцыйнай п'есе, аб вялікіх гістарычных і тыповых характарах, аб п'есе вялікіх сацыяльных канфліктаў, дык перш за ўсё з'яўляецца да залатога фонку савецкай класікі, да твораў, якія ярка і праўдыва адлюстравалі пазней Кастрычніцкай рэвалюцыі. І, безумоўна, не знойдзецца тэатра ў Савецкай краіне, які не зацвердыў бы паставіць такую п'есу да 40-годдзя Кастрычніка. Залаты фонд гэтых п'ес вельмі каштоўны, але не такі ўжо вялікі. Гэта ўсім добра вядомыя назвы: «Любіў Ярава» К. Трэнева, «Разлом» В. Лаўрэнта, «Бронепоезд 14-69» В. Іванова, «Разгром» А. Фадзеева (іспірыроўка), «Першая коная», «Аптымістычная трагедыя» В. Вішнеўскага, «Чалавек з ружом» і «Брамлёўскія куртанты» Н. Паголіна, «Неспаспаваная старасць» Л. Рахманова. Несумнянна, не адно пакаленне будзе карыстацца ідэянамі крыніцамі гэтага каштоўнага скарбу не толькі ў нас, але і за мяжой, галоўным чынам у краінах народнай дэмакратыі.

Але дазваляе будзе запытацца ў пісьменнікаў, чаму гэты залаты фонд так слаба намажана? Хіба вычарпаны ўсе тэмы, сюжэты і канфлікты? Хіба ў кожнай савецкай рэспубліцы не было ў барацьбе за Вялікі Кастрычнік, за станаўленне савецкай улады сваіх асаблівасцей не толькі па часу, але і па іншым, не менш важных сацыяльных, класавых і эканамічных умовах?

Вось трыновыя думкі, якія прыходзяць у галаву, калі думаш аб гісторыка-рэвалюцыйнай п'есе. Чаму-ж усё гэта адлюстравана ў такой малой ступені ў нашай драматургіі? Вычарпаліся таленты пісьменнікаў? Не, талентаў многа. Няма ўзору і вопыту? Есць і ўзору і вопыт. Дык дзе адказнасць, таварышкі пісьменнікі, за далейшы лёс і рост савецкага тэатра? А лёс-жа тэатра ў яго рэпертуары. Кожны калектыў, і ў прымяненні да наш Магілёўскі, можа і хоча ўключыць у свой рэпертуар не адну, а дзве-тры гісторыка-рэвалюцыйныя п'есы. Але нельга-ж іх браць толькі ў існуючага залатога фонку. На гэтых п'есах вырастае некалькі пакаленняў савецкіх людзей, яны іх добра ведаюць. Застаецца пасляважнае пакаленне моладзі, і іх тэатры сістэматычна знаёмяць з такімі п'есамі. Але сёння, асабліва ў юбілейны год, гэтага мала.

Патрэбны новыя гісторыка-рэвалюцыйныя п'есы, які-б паўраўналі паніжце тэму, што здзейснілася сорах год назад.

Юбілейны год чакае, а новых беларускіх гісторыка-рэвалюцыйных п'ес няма. З пытка гісторыка-рэвалюцыйных п'ес Магілёўскі тэатр ставіць «Брамлёўскія куртанты» Н. Паголіна. П'еса складаная. Галоўны п'яжасцю з'яўляецца ўзніжэнне вобраза Леніна, маштабнасць і цэльнасць вобразнай гістарычнай тэмы. Мы ведаем, што творчы рост, творчая стаснасць тэатра павяраюцца на п'есе вялікай сацыяльнай тэмы, вырашанай на высокім ідэяна-мастацкім узроўні. Мы хочам вытрымаць гэтую праверку. Усё валежыць тэатра напружана праце над «Брамлёўскімі куртантамі». І мы занепакоены, што талой-жа значнай п'есы нацыянальнай, беларускай у нашым партрэфі няма. Яе няма і ў іншых тэатрах Беларусі. Падумайце аб гэтым, таварышкі пісьменнікі.

В. ШУТАУ,
галоўны рэжысёр Магілёўскага тэатра, заслужаны артыст БССР.

«Навіны жыцця»

Лячэнні сардэчна-сасудзістых захворванняў. Цікавым было выступленне артыста Л. Рахліна. Ён расказаў аб працы калектыву тэатра пад п'есамі. Артысты С. Бірля і В. Пола выканалі сцэны са спектакля «Пані міністэрства».

У альманаху ўдзельнічалі таксама кандыдат філалагічных навук Д. Фактаровіч, доктар філалогічных навук Ф. Фёдарав, навучнік музычнага вучылішча.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у якім аб'яўлена палыжма М. Колатаву і М. Ляноўскаму за шматгадовую працу.

Праводзілі на пенсію і Міхаіла Фёдаравіча Ляноўскага, начальніка галоўнага ўпраўлення кнігагандлю Міністэрства культуры.

На паслужэні, прысвечаным провадам, міністр культуры БССР Г. Кісялёў зачытаў загад, у які

Рабочая моладзь да фестывалю

Яшчэ памятай варшаўскія сустрэчы. На шумных плошчах, многалюдных проспектах старажытнай польскай сталіцы, на берагах спакійнай і велічнай Віслы мы развіталіся з нашымі моладзямі, якіх пасля пазней і палобіць за кароткія дні пятага Сусветнага фестывалю моладзі.

Да хутка сустрэчы ў Маскве! — гаварылі мы ім, моцна паціскаючы рукі. І вось недалёкі той час, калі мы будзем вітаць сяброў у нашай слаўнай сталіцы — Маскве. Моладзь чакае жаданай сустрэчы і рытуша да яе.

Поўна людзей у гэты дні ў Мінскім Доме культуры працоўных рэзерваў. Тут арганізавана 13 розных гурткоў. Вынікі работы, праведзенай гурткоўцамі, вядлікі — калектыву мастацкай самадзейнасці заданы кандыдатам на Сусветны фестываль моладзі.

— Рыхтуюцца да фестывалю даўно, — расказвае мастацкі кіраўнік Дома культуры К. Фамін. — Правільна разгортваюцца мастацкай самадзейнасцю на ўсіх рамясных вулічках Мінска, каб выявіць маладыя таленты. Летась у маі паспяхова праходзіў першы рэспубліканскі фестываль навуковай працоўных рэзерваў. Лепшыя ўдзельнікі самадзейнасці ўвайшлі ў тэатральны і харавы гурткі. З мая мінулага года мы ўзмацнілі вучэбна-выхавальную работу ў калектывах і стварам новы рэпертуар.

Знаёмыцца з работай Дома культуры працоўных рэзерваў, бачыць, што для падрыхтоўкі гурткоў да фестывалю прыцягнуты многія майстры мастацтва рэспублікі — артысты, рэжысёры, кампазітары, нацыянальнага і г. д. Цяпер тут працуюць З. Стома, Н. Маслаў, С. Дрычын, К. Мулер, М. Шчыра і многія іншыя. Пяцімісячна аказалася супрацоўніцтва кампазітара Ул. Алоўнікава з паэтам А. Русаком. Іх часта бачылі ў рэпетыцыйных залах, на прагляд новых нумароў і справадзальных канцэртаў мастацкай самадзейнасці. У выніку Ул. Алоўнікава і А. Русак напісалі для харавога гуртка «Маладзёжны марш», які развучаецца хорам і салістамі. С. Дрычын і К. Мулер сумесна з танцавальным калектывам паставілі «Беларускую сюіту», а кампазітар Д. Камінскі напісаў для аркестра шыбальцаў «Маладзёжны танец» на матывах беларускіх народных мелодый. Такое супрацоўніцтва майстроў сцэны і дзеячоў літаратуры і мастацтва з самадзейнымі калектывамі заслужвае павялічэння.

Для паказу на Маскоўскім фестывалі тэатральны калектыв Дома культуры, якім кіруе артыст З. Стома, не выпадкова абраў камедыю Янкі Купалы «Паўлінка». Гэты неўміручы твор беларускай класікі, які многія гады хвалюе людзей, у маладых выхаванцаў атрымліваецца яркім, свежым.

Каб перадаць багацце і малюўніцтва пудоўных беларускіх народных танцаў, каб іх добра паставіць, неабходна падрадне многа прапрацаваць: работа пастаючыка і артыстаў над тым і іншым народным танцам заўсёды пачынаецца з падрабязнага вывучэння фальклорных першырочкі, нацыянальнай музыкі і касцюма. Так і зрабіў танцавальны калектыв Дома культуры, працуючы над «Сюітай на беларускіх тэм» (тры музычныя карціны ў пястэноўцы С. Дрычын), над дывертысмантам «Вянок» з балету В. Залатарова «Князь-возер» і пястэноўцы К. Мулера і беларускімі народнымі танцамі «Лявоніха», «Крыжачок», «Беларуская полька» і іншымі.

Апрача беларускіх, у рэпертуары калектыву многа танцаў народаў СССР і зарубіжных краін. Асабліва цікава маюць «Чараш» венгерскага кампазітара Монці (салісты — вучні рамяснага вучылішча

№ 5 Н. Белаяк і Б. Вумела), «Чэшская полька» (салісты А. Красачка і Т. Бабілюк) і танец «Мазурка».

Вельмі багатая музычная культура беларускага народа моцна глыбока сувязь з жыццём працоўных мас. Вядлікія народныя спевы склалі сотні песень, у якіх пастылі адлюстравана народнае жыццё. Маладыя спевы і патэныя выконваюць песні свайго народа. Але ў іх рэпертуары прадстаўлена не толькі народная беларуская песня. Праграма харавога гуртка багатая і рознастайная. Тут побач з такімі папулярнымі ў народзе песнямі, як «Ой, рана на Іванка», «А ў полі пілька» і «Што за месяц», «Забалела ты, мая галава», гучыць песні сучасных кампазітараў — «Маладзёжны марш» і «Песня пра Заслонава» Ул. Алоўнікава, «Мара» востонскага кампазітара Ліндзіна, «Слава працы» В. Муралдзі, «Беларусь — сястра Расіі» Дм. Пакраса, а таксама творы рускіх класікаў — Глінкі, Мусаргскага, Даргамяжскага, Чайкоўскага і іншых. На гэтым рэпертуары вырастае зольны салісты. Майстар вытворчага навуковага С. Самсонаў заваяваў павару ў слухачоў пудоўным выкананнем народных песень. «Сам не ведаю, не ведаю...» і «Кума мая, кумачка». Прыгожым голасам валодае Людміла Ярохіна (рамяснае вучылішча № 5 Мінска). Яе выкананне арні Антаніды з оперы М. Глінкі «Іван Сусанін» пакідае добрае ўражанне.

Радоўны сваімі вышчупленымі калектывамі (кіраўнік Н. Шчыра) і вучні Мінскага тэхнікума працоўных рэзерваў А. Кавалеўскі і В. Кулягаў, які падрыхтавалі рад арыгінальных нумароў на старадаўніх музычных інструментах — студра.

Нажал, не ўсе гурткі мастацкай самадзейнасці рамясных і фабрычна-заводскіх вучылішчаў старанна паставіліся да работы над арыгінальным рэпертуарам. Часта праграмы канцэртаў складаюцца нехайна, з выпадковых нумароў. Такое становішча наглядна ў гуртках мастацкай самадзейнасці мінскага рамяснага вучылішча № 5 паліграфістаў. Тут створаны гурткі, у якіх займаецца звыш 150 навучанцаў. Але варта пазнаёміцца з праграмай толькі справадзальных канцэртаў, як адразу кідаецца ў вочы не аднабокасць і непрадуктыўнасць: амаль ніводнай народнай песні, ніводнага арыгінальнага народнага танца, ніводнага верша або ўрыўка з твораў беларускіх пісьменнікаў. Вядома, добра, што ў рэпертуары калектыву ёсць і песні зарубіжных краін, і танцы народаў СССР, і вершы рускіх савецкіх паэтаў, але не трэба забываць і пра свой нацыянальны рэпертуар. А ён, нажал, прадстаўлены тут вельмі слаба і не арыгінальна.

Падкрэслім што калектыв мастацкай самадзейнасці мінскага рамяснага вучылішча № 5 паліграфістаў — адзін з мацнейшых самадзейных калектываў рэспублікі. І калі ў ім так нехайна паставіліся да нацыянальнага фестывальнага рэпертуару, дык трэба думаць, што і ў іншых калектывах у гэтых адносінах не ўсё дакладна. Таму неабходна яшчэ раз перагледзець праграму фестывальных канцэртаў і выступленняў, каб неадкладна выправіць памылкі.

На адмысловы сцэне са спектакля «Паўлінка» ў выкананні тэатральнага гуртка Дома культуры працоўных рэзерваў Паўлінка — вучанца тэхнічнага вучылішча № 1 Жана Шабава, Акім — навучнік тэхнікума працоўных рэзерваў А. Сахару.

Фота ўдзельніка фатаграфічнага гуртка працоўных рэзерваў, навучніка РВ № 5 А. Касак.

рытуюцца і танцы. Яны развучваюць беларускі танец «Юрочка», малдзёўскі «Жок» і «Матроскі перапісанне».

Драматычны калектыв стаяць аднаактоўныя п'есы «Саме дарогое» і «Белы анілак».

Танцавальны, харавы і драматычны калектывы падрыхтавалі і паказалі літаратурна-музычны мантаж «Зары насустрач». З гэтым мантажом мы будзем вы-

ступіць і на фестывалі.

Асабліва актыўна ўдзельнічаюць у самадзейнасці вучань І. Дрымако, рабочы завода швейных машын Б. Батая, работнік Аршанскага льнокамбіната Н. Рабцава і Л. Хрусталёва, работнік чыгуначнай станцыі В. Радзевіч і іншыя.

А. ФЕСЕНКА, мастацкі кіраўнік Аршанскага Дома культуры.

Ленінградскай канферэнцыі РКП(б) у 1926 годзе.

Уявіцеце цікавасць мандат, выдзелены на імя наместніка начальніка войск унутранай аховы В. Каменчыкава, падпісаны Дзержынскім, значыць «Дзесяць год АДПУ» з адлічэннем Фелікса Эдмундавіча і «Дзесяць год з дня смерці Ф. Э. Дзержынскага».

К. НІКАЛАЕВ.

Рэалізм Багумовіча моцна сваім сацыяльным пафасам. Сацыяльны прычыны ляжыць у аснове сістэмы вобразаў яго творчасці. Паэт раскрывае чалавека ў яго грамадскай сутнасці. Створаныя ім вобразы закляючыць у сабе рысы гістарычна-канкрэтнага сацыяльнага характару.

Багумовіч — паэт-эпік. Эпічны паказ жыцця ў яго пераважае над лірычным. З гэтым звязаны і жанравыя асаблівасці яго паэзіі. Вершаванае апавяданне, паэма, балада, байка, дыялаг — асноўныя жанры творчасці паэта.

У кнізе раскрытае асноўнае ідэяна-мастацкае прыняццё адлюстравана рэчаіснасці, характарыстыка для крытычнага рэалізма Багумовіча. Аўтар падрабязна і грунтоўна аналізуе зоркі і спосабы мастацкай тызывіцы, якія сведчаць аб спецыяльнай творчай метадзе паэта. В. Барысэвіч больш гаворыць аб сіле рэалізма Багумовіча і значна менш аб яго слабых баках. Нажал, некаторыя слабасці мастацкага метадзе Багумовіча ў манатрафі зусім не адзначаны. Мы наем на ўвазе адсутнасць глыбокага псіхалагічнага раскрыцця характараў, амаль поўную ілаважанасць героўў ад свету прыроды, што неабходна прыводзіла да некалькіх аднабокага паказу чалавека ў творчасці паэта.

Гэтая абмежаванасць рэалізма Багумо-

ва, як і некаторыя другія яго слабасці, асабліва ярка выяўляецца, калі параўнаць яго творчасць з творчасцю Янкі Купалы і Якуба Коласа. Выступіўшы ў літаратуры ў перыяд першай рускай рэвалюцыі, Купала і Колас набылі і развілі адрэалізм Багумовіча, узабагацілі яго новымі рысамі, характэрнымі для рэвалюцыйнай эпохі.

У кнізе ўсталяваецца сувязь Янкі Купалы, Якуба Коласа, Цёткі з творчасцю Багумовіча, адзначаецца той плейны ўплыў, які аказаў паэт-дамакрот на далапейшае развіццё рэалізма ў беларускай літаратуры. Праблема «Багумовіч і беларуская літаратура пачатку XX ст.» яшчэ зусім мала распрацавана. У гэтым напрамку павінны весціся далейшыя даследаванні. Задача закляючыць не толькі ў тым, каб усталяваць пераёмную сувязь рэалізма Багумовіча з творчым металам Янкі Купалы і Якуба Коласа, але і ў тым, каб паказаць, якім чынам рэалізм іх даснастрычываў творчасці развіццё сацыялістычнага рэалізму.

Асабліва ўвагі заслугоўвае спроба аўтара прааналізаваць асаблівасці мастацкай формы твораў Багумовіча. У кнізе ёсць ямаля сажыма і піканых назіранняў над стылем і мовай Багумовіча, над выяўленчымі зоркамі яго паэзіі. І

ўсё-ж разгляд стылявых асаблівасцей творчасці пісьменніка можна было-б даць у больш шырокім плане, у прыватнасці, праваналізаваць асаблівасці верша паэта. Гэты нехалоп даследавання ў значнай меры тлумачыцца тым, што пытанні мастацкай спецыфікі літаратуры ўсё яшчэ застаюцца самымі вузкімі месцамі літаратуразнаўства.

Бясспрэчна, у такой влікай рабоце, якая закранае шырокае кола розных пытанняў, ёсць і другія нехалопы і ўпущэнні. У кнізе часам заўважаецца тэрміналагічная непасадобнасць. Аўтар у адным выпадку гаворыць аб элементах рэалізму, у другім — аб здаровай рэалістычнай тэндэнцыі ў ранняй творчасці Луіна-Марцінкевіча. Такая тэрміналагічная непасадобнасць прыводзіць да сэнсавай неадкладнасці. Ёсць у манатрафі асобныя паўтарэнні, сутракацыя і стылістычныя неадпаводкі. На стар. 240 ёсць, напрыклад, такі няўдалы выраз: «...дзяўчына прыды і чалавечыя адносіны... паланія свядомасці і паучэнні, авалодаў ўсёй істотай дэмакратычных героўў Багумовіча...» Не зусім дакладна выяваена лямка ў наступным славзе: «З прычыны склаўшыся гістарычныя акалічэнні Беларусь не праходзіла эпохі класіцызма».

В. ІВАШЫН.

З увагай да жыцця

Той, хто любіць паэзію, сочыць за ёю, заўсёды з цікавасцю сустракае выхад першага выдання. Першае выданне, можна сказаць, — заўвага на творчую самастойнасць. Адкрываючы яе, чытач прагне да ведаў, з чым паэт прышоў у літаратуру, якія з'явіліся рэчаіснасці хвалююць яго, што ён сказаў аб сваіх сучасніках.

Можна многа гаварыць пра тое, што вызначае творчую ўладу паэта. Адна бачыць не ў тым, што аўтар змог прыкмець у жыцці нешта новае, адметнае, акораней адвадзіла будзённым, малавядым, але па яго паром стала яркім і вядлівым. Другія лічаць, што ўсё залежыць ад навіны формы і мастацкіх зоркаў. Трэція схільны думаць, што паэт дасягае мэты, прывядзіўшы чытача шырокаму паучыццю, сваймі, незалежным ад нічога, паэтычным інтанацыям. Добра, калі ўсе гэтыя моманты цесна спалучаюцца паміж сабой. Тады мы маем паставу меркаваць не толькі аб творчай самастойнасці, але і аб сталасці паэта, не робячы яму ніякіх скідаў на маладзёць і малавядомасць.

Таких адносін да сябе заслугоўвае, мне здаецца, паэт Васіль Матэвушаў, першае кніжка яго — «Магілёўскі шоўк» — выданне выйшла з друку. Праўда, імя В. Матэвушава — не новае ў беларускай паэзіі. Яго творы даволі доўгі час друкуюцца на старонках газет і часопісаў. Рыхтуючы кніжку да друку, аўтар многа перагледзеў, дапрацаваў, а частку з напісанага раней зусім адкінуў. Такім чынам, перад намі кніжка, у якой змяшчаюцца лепшыя яго вершы. Яна да магчыма больш поўна пазнаёміцца з творчасцю паэта.

Што хочацца сказаць, чытаючы «Магілёўскі шоўк»?

Першае — перш тое, што В. Матэвушаў — паэт лірычнага склону. Вачыма думлівага дзірка ён глядзіць на навакольны свет. Аб чым-бы паэт ні пісаў, якія-б тэмы ні закранаў, ён імкнецца быць неспародным.

Ёсць паэты, увага якіх прыкавана, галоўным чынам, да рэчаў, якія лёгка паддаюцца лірычнаму ўспрыманню. Яны з замілаваннем пішуць пра зоры, вясёлыя, бакіты, не бачычы за імі сапраўдных жыццёвых з'яў. В. Матэвушаў таксама адна з гэтых невястору дзіраў. Але на першым плане ў яго — чалавечыя паучэнні і перажыванні, з чалавечым, а яго лупоў сабрае лірычнае «я» паэта.

Любымі лірычнымі героўў аўтара — прасты чалавек. Паэт жыве яго імкненнямі, стараецца прыкмець і перадаць рысы яго характараў. Уваж хой-бы верш пра калгаснага шафера. Задума вельмі проста: шафер в'язе ясенне на поле. Што можна аб ім сказаць? Хіба тое, што ён працаваў на дарозе з вясновымі калгаснікамі, з боку мільгалоў дрэваў? Але В. Матэвушаў не прыбагае да такога выкавага апісання. Яго цікавіць шафер, як разумны, працавіты чалавек, які жыве сваімі марамі і надзеямі. Яго героўў, былы франтавік, прыгадвае:

Як блытаўся ноччу
Па грэблі палескай,
Як міна патрушчыла
Кузаў на трэскі,
Як лёд угнаўся
На снежнай дарозе,
Калі ленынградцам
Пайкі перавозіў.

В. Матэвушаў, Магілёўскі шоўк. Дзяржаўнае выдавецтва БССР, 1957.

Гэтыя міналітныя напаміны аб суровым ваянным часе нагадваюць звычайнае жыццёвае факту моцнае гучанне. «Палеская грэбля» і «Пайкі ленынградцам» яшчэ раз падкрэслілі вядлінасць таго, чым заняты зараз былы франтавік-вадзіцель. І адсюль зусім дагліча вынікае каштоўнасць верша:

Нібы да перадняга
Краю набой,
Насенне в'язе —
Не спазніцца-б з сябром.

Амаль у такім плане напісаны і верш «Кашапар». Толькі для яго ўважліва разамуова інтанацыя. Паучыць лірычнасці спалучаецца тут з ноткамі ледзь прыкметнае гумару. А гэта дазваляе аўтару выліць у некаторай ступені характар свайго героўў.

В. Матэвушаў уважае і любіць людзей працы. Яны звычайна і прастыя, у яго ўважлівы паставоў сапраўднымі антаганістамі сваймі справы. У вершы «Кіночосіні» «Навіны дня» паэт расказвае, як у калгасе чакалі прыезду групы кіноаператараў, якія здымаць будучы фільм «Каларыя». З вышчупленага ўспаміналіся многія імёны народных і заслужаных артыстаў. А на справе атрымалі зусім нечаканае: ролі павінны іграць самі трактарысты — героўў калгаснай вытворчасці. Тама вырашана сваеасабліва, аб справах людзей паэт расказваў проста і пераканальна.

У лірычным размове аб людзях В. Матэвушаў, як правіла, імкнецца паказаць іх прыватнасці, сімптасі, наўрымліваць. Часам у яго назіраецца імкненне паліцыя і да паэтычнага абгульвання. Вось у калгасе пабудавалі вадзачку. Стары вадзачку думае ўзяць адстаўку, а потым просіць паслаў механіка на новым абзаванні. І паэт, абгульваючы гэта, зазначае:

І калі сярэд бязроак
Вежа стала на ўвесь рост.
Гаварылі вадзачку —
У яго найвышшы пост.

У сапраўды афарызме, сімптасі ў вершы розных год. Уданы паэта — там, дзе ён застаецца дзірка, выказаным светлага настрою, паглыбляецца ў блізкай сэрцу падзеі жыцця.

Але ці можна сказаць, што ўсе вершы зборніка аднолькавыя па сваіх вярстанцах? Не. У зборніку ёсць сабы і проста наўданы вершы. Часам паэту зраджае мастацкі густ, і ён замест паэтычнага асэнсавання жыццёвых з'яў займаецца проста іх канстатацыяй.

Возьмем для прыкладу верш «Зажыні». Аўтар імкнецца даць паэтычным малянкам пачату жыццёвай працы, працы калгаснага механізатара. Нажал, мастацкі паказ памяненны сухім, хвалагічным пераказам таго, што адбывалася на зажынках. Пасля гэтага паэту нічога больш не заставалася, як сказаць пра механізатара:

А вечарам заявіў ён,
Што ў першы дзень зажынк
Звыш нормы зжаў алін загон
Адменнае збавіны.

У вершы «Разлілося жыта морам», у якім гаворыцца аб камбайнерах, у яго не знайдзёна свежэга мастацкага слова. Тут паэт толькі пераказвае сваіх папярэдняў:

Ла штурвала стаў камбайнер —
Капітан наш сучулаты
І на далечы бяскарынай
Карабел павёў магутны.

Паэты заўсёды патрабуе пошукаў самабытнага, вайбольш важнага ў жыцці. Капання ў дробязі яна не прызнае. Між іншым, В. Матэвушаў калі-ні-калі спрабаваў перабраць дробязі, калішчыца ў іх. Характэрны ў гэтых адносінах верш «Паліванне». Змест яго такі: праз завуз ідзе паліўніца, залякаў ганчак... залп заўважыў сваё апошняе скачок. Верш нагадвае прымітыву замаляўку — ён пабудаваны цікавай думкі, паэтычным назіранняў.

Параўнаў у вершах В. Матэвушава сустрэчаўца прыватныя нехалопы. Гэта асабліва прыкметна ў выпадках, калі аўтар пераходзіць на размову інтанацыя. Варта паэту больш уважліва ставіцца і да мовы, пазбягаць стылістычных неадкладнасцей.

Усё-ж, нягледзячы на многія хібы, кніжка В. Матэвушава «Магілёўскі шоўк» пакідае станоўчае ўражанне. Чытач чакае ад паэта новых, больш творча стальных паэтычных рэчаў, чакае ад яго больш плённай і актыўнай працы.

Міхась КАЛАЧЫНСКІ.

Але ўсе гэтыя прыватныя нехалопы не зніжаюць навуковага ўзроўню кнігі. Асноўныя тэарэтычныя палажэнні і вывады, да якіх прыходзіць аўтар, не вылікаюць перахалопы. Яны аргументаваны і таму пераканальныя.

Манатрафія В. Барысэвіча — каштоўны ўклад у вывучэнне гісторыі беларускай літаратуры XIX ст. Сапраўды навуковы характар работы, выкарыстанне новых архіўных матэрыялаў, правільнае вырашэнне праблемы рэалізма ў беларускай літаратуры XIX ст. — усё гэта да паставы лічыць кнігу В. Барысэвіча сур'ёзным дасягненнем беларускага літаратуразнаўства.

У хуткім часе літаратуразнаўцы нашай рэспублікі павінны будучы выкапаць вядліку і складаную працу па напісанні навуковага курса гісторыі беларускай літаратуры. Безумоўна, кніга «Францішак Багумовіч і праблема рэалізма ў беларускай літаратуры XIX ст.» у якой абгульняецца праца рэалізма нашай літаратуры мінулага стагоддзя, будзе садымі выкананнем гэтай задачы.

У заключэнне хочацца ўказаць яшчэ на адну важную якасць гэтай кнігі. Прыведзеныя пытанні літаратурнай спадчыны мінулага, яна непарушліва звязана з нашай сучаснасцю, таму што да магчыма глыбей аразумець тым нацыянальна-рэалістычным традыцыям, якія былі творца ўспрыняты і развіты металам сацыялістычнага рэалізма.

В. ІВАШЫН.

Невядомае пісьмо з Чэхаславакіі

У 1925 годзе ў Парыжы адкрылася сусветная мастацкая выстаўка. Урад БССР і Інстытут беларускай культуры камандыраваў за граніцу вядомых беларускіх пісьменнікаў Цішка Гартнага, Янку Купалы і Міхася Чарота. Яны павіталі ў Германію і Чэхаславакію. Падрабязнасці гэтай паездкі да гэтага часу былі невядомымі.

Надаўня ў Цэнтральным дзяржаўным архіве Кастрычніцкай рэвалюцыі і сацыялістычнага будаўніцтва ў БССР знойдзена дакумента, дзе расказваецца аб прыбыцці ў Празе Купалы і Чарота. Гэта пісьмо напісалі студэнты з Заходняй Беларусі, якая была ў той час пад уладай польскай Польшчы. Яны вывучылі талы ў Чэхаславакіі. Вось што яны пішуць:

«Другой, не менш важнай падзеі, быў прыезд у Прагу беларускіх пісьменнікаў Міхася Чарота і Янкі Купалы. Усе заварушыліся... Адыбўшы літаратурны вечар, уладжаны Савецкай калоніяй, з учаснем Чарота і Купалы. Уступіў быў вольны. Прышлі амаляць уся беларуская эміграцыя ўсіх палітычных напрамкаў. Спадзявалася, што пауче ад прыхаўшых у Менску словы прымырэння. Але яна абманулася ў сваіх надзеях. Вуснамі Чарота і Купалы прамовіла работніцка-сялянская Беларусь, а не ілазольні супольнага нацыянальнага фронту з эміграцыяй. Як гэта яна спадзявалася. Пасля гэтага вечару эмігранты пачувалі сабе, як будоўца іх выкупалі ў яловай ванне».

Ці Гартны пісаў аб гэтай паездцы Я. Купалы і М. Чарота за граніцу наступнае: «Паміж тым, поўнае ўсведзленне аб існаванні Беларускай Савецкай «Савецкай Рэспублікі, аб развіцці яе культуры — літаратурна захалілае зарубіжнага сучасна. Гэтым тлумачыцца хой-бы тая вострая цікавасць да беларускай савецкай культуры, якая адзначалася ў час прыезду ў Прагу пісьменнікаў Янкі Купалы і Міхася Чарота вясенню бягучага года. Усе газеты надрукавалі аб гэтым, а на раптоўнае скораспелуе вечаруны сабралася шмат гэтых літаратараў і журналістаў».

З пісьма студэнтаў вядома, што ў 1925 годзе ў Празе была арганізавана літаратурная група «Маладзёж» якая меркавала выдаваць часопіс «Баш сілэт». 22 снежня т. г. — пішуць студэнты, — «Маладзёж» уладзіў урочыстую акаліма-канцэрт на аславу 20-гадовага юбілею літаратурна-мастацкай дзейнасці Янкі Купалы ў Акалімачным Доме ў Празе. Уступнае слова на канцэрце меў вядомы чэшкі літаратурны крытык праф. Неедлы ад творчасці Я. Купалы. Зал быў перапоўнены прадстаўнікамі студэнцтва ўсіх народаў: чэскага, баўгарскага, бясароскага, украінскага, раіскага, літоўскага і інш., прадстаўнікамі Савецкай калоніі, чэскага грамадства і др. На канцэрце было выканана інтэрнацыянальным хорам некалькі беларускіх песняў, па-мастачку была праведзена дэкламацыя вершаў Купалы, асабліва калектывная. Канцэрт прайшоў надзвычайна добра. Купале ад імя прысутных паслана прывітаньная тэлеграма».

Пасля гэтай паездкі цікавасць да беларускай літаратуры ў Чэхаславакіі яшчэ больш узрасла. У 1926 годзе часопіс «Словенскі шпэгл» (№ 3—4) змясціў біяграфію Купалы і яго партрэт, а таксама вершы «Брату-беларусу», «Цару неба і зямлі», «Мая вера», «Не глядзі ў перакладзе Ю. Рубіна. Асобныя вершы Купалы, Коласа, Чарота, Гартнага змяшчаліся і ў іншых часопісах.

К. НІКАЛАЕВ.

У Мінскім Палацы культуры профсаюзаў адкрылася выстаўка падарункаў і сувеніраў да Усебеларускага і VI Сусветнага фестывалю моладзі і студэнтаў. На выставі шырока прадстаўлены вырабы прамысловых прадпрыемстваў і асобных выхаванцаў.

На адмысловы сцэне са спектакля «Паўлінка» ў выкананні тэатральнага гуртка Дома культуры працоўных рэзерваў Паўлінка — вучанца тэхнічнага вучылішча № 1 Жана Шабава, Акім — навучнік тэхнікума працоўных рэзерваў А. Сахару.

Фота ўдзельніка фатаграфічнага гуртка працоўных рэзерваў, навучніка РВ № 5 А. Касак.

рытуюцца і танцы. Яны развучваюць беларускі танец «Юрочка», малдзёўскі «Жок» і «Матроскі перапісанне».

Драматычны калектыв стаяць аднаактоўныя п'есы «Саме дарогое» і «Белы анілак».

Ленінградскай канферэнцыі РКП(б) у 1926 годзе.

Уявіцеце цікавасць мандат, выдзелены на імя наместніка начальніка войск унутранай аховы В. Каменчыкава, падпісаны Дзержынскім, значыць «Дзесяць год АДПУ» з адлічэннем Фелікса Эдмундавіча і «Дзесяць год з дня смерці Ф. Э. Дзержынскага».

К. НІКАЛАЕВ.

Рэалізм Багумовіча моцна сваім сацыяльным пафасам. Сацыяльны прычыны ляжыць у аснове сістэмы вобразаў яго творчасці. Паэт раскрывае чалавека ў яго грамадскай сутнасці. Створаныя ім вобразы закляючыць у сабе рысы гістарычна-канкрэтнага сацыяльнага характару.

